

collationem beneficiorum provincia, specialiter vero reservat primum, & inhihet ulteriolem non sine mandato: nec tunc tenet collatio contra facta. h. d. Dominicus.

Idem Bonifacius VIII. (an. 1298.)

Executor a super provisione alicujus a sede Apostolica, per generales literas in aliqua Provincia deputatus, Prælati, & aliis, ad quos beneficiorum in eadem provincia spectat collatio, ne ad provisionem aliquorum procedant, donec illi, pro quo scribitur, sit provisum, non potest generaliter inhihere.

Nisi expresse in ipsis literis facultas hujusmodi inhibitionis concedatur. Potest tamen reservationem, & eisdem inhibitionem facere specialem de primo: vel (si hoc illi ex beneficio competat literarum) de secundo, vel ulterio-ribeneficio inibi vacaturo eidem Clerico conferendo. Quod autem contra talem reservationem, & inhibitionem ab eo, ad quem beneficium reservati collatio pertinebat, fuerit attentatum, non tenet.

CAP. V.

Si mandetur Capitulo, ut me recipiant in Canonicum, & Præbendam conferant, cum id pertinet ad eos, dato executore ad providendum, per solam præsentationem factam Capitulo affecta est Præbenda: & executor (negligente Capitulo intra terminum per eum statutum me recipere, & Præbendam conferre) non vocato Capitulo id exequi poterit. Joan. Andr.

Idem.

SI Capitulo alicujus Ecclesiæ, cum ad ipsum Canonicorum receptio, ac Præbendarum collatio pertinebat, ut te in Canonicum reciperet, & tibi de Præbenda (si tunc vacaret) inibi provideret, vel cum se facultas offerret, ac executori, qui eodem Capitulo negligente mandatum Apostolicum exequatur, directa fuerint scripta nostra: per solam illorum præsentationem Capitulo ipsi factam, absque alia etiam executoris insinuatione, inhibitione, seu reservatione, beneficium, pro quo tibi conferendo scriptum extiterat, adeo est affectum, quod de illo alteri facta collatio non obtinet firmitatem: imo si Capitulum intra terminum competentem sibi ab executore præfixum, mandatum Apostolicum ei pro te directum, in quantum poterit, non duxerit adimplendum, extunc in ipsum exekutorem potestas provisionis hujusmodi transferatur, & executor ipse Canonicatum incontinenti poterit tibi dare, ac Præbendam (etiam sine alia Capituli vocatione, vel monitione) si vacat, vel cum obtulerit se facultas.

CAP. VI.

Si soli ordinario, vel soli executori ad compellendum, vel ordinario, & tali executori sit scriptum: per præsentationem talis mandati non afficitur Præbenda, nisi in literis esset decretum, aut executor ille insinuasit, & interdixisset, maxime cum decreto, vel ratione mandati jam esset facta receptio ad Canonicatum. In his casibus, vel ipsorum altero affecta est Præbenda, ita quod collatio alteri facta non tenet. Joan. Andr.

Idem.

SI soli ordinario b pro te beneficiando, executore non dato, vel ordinario, & executori (ut eum ad faciendum quod mandatur compellat) aut soli executori (ut tibi faciat de canonicatu, & Præbenda, vel alio beneficio in certa Ecclesia, dioecesi, seu provincia provideri) mandatum Apostolicum sit directum: per talis præsentatio-

a Nota quod executor datus ad providendum seu conferendum, non potest reservare, vel inhihere in genere, sed in specie, sic & rationem ponit hic Joan., Andr. & Innoc. in cap. cum dilectus. sup. de jur. patron. Francus. b Nota primo, quod quandoque Papa scribit ordinario ut conferat, sine alia executoris datione ad hoc. de rescr. eam te. not. secundo argum. quod in impetratione debet fieri mentio de canonicatu & præbenda, & sic videtur quod non sufficeret expressio tantum alterius. Dom.

nem mandati ordinario ipsi factam, licet si contra faciat, puniendus existat, ei tamen potestas sic non admittitur conferendi, quin teneat alteri facta collatio ab eodem: nisi nos in gratia tibi facta decrevissemus irritum & inane, quod fieret contra ipsam: aut executor hujusmodi ordinario suam insinuans potestatem, ne alteri conferret beneficium (de quo tibi est secundum tenorem hujusmodi mandati Apostolici providendum) interdixisset eidem: præsertim cum interpositione decreti. Vel nisi tu juxta dictum a mandatum esses in Canonicum jam receptus: tunc enim Præbendæ collatio alteri facta firmitatem aliquam non haberet.

CAP. VII.

Si tres expectantes sunt in una Ecclesia, unus auctoritate Martini, alter auctoritate Bonifacii, tertius ejusdem auctoritate cum prærogativa, ut præferatur omnibus receptis non auctoritate Bonifacii: Præbendas hi consequenter hoc ordine, quia primam habebit secundus, secundam tertius, tertiam primus: quod probatur argumento legali. Joan. Andr.

Idem.

Auctoritate Martini Papæ prædecessoris nostri, quodam ad Præbendam primo in Parmensi Ecclesia vacatam nulli alii de jure debitam in ejusdem Ecclesiæ Canonicum recepto, & alio a nobis in eadem Ecclesia similem b gratiam adepto secundo, tertius deinde auctoritate nostra in ipsa Parmensi Ecclesia in Canonicum, & in fratrem recipitur cum prærogativa gratiæ, quod omnibus prædecessorum nostrorum auctoritate, non autem nostra receptis, in assecutione Præbendæ debeat anteferi: post hæc autem quædam vacavit Præbenda in Ecclesia memorata, quæritur, quis eorum alteri præferatur: & secundum quem ordinem Præbendas assequi debeant tres prædicti. Cum igitur ex tenore c gratiæ tertio a nobis concessæ appareat evidenter nos voluisse primo tertium, & secundum tertio anteferi: decernimus, quod primam secundum, secundam tertius, & tertiam primus debet obtinere Præbendam: alias forma mandati minime servaretur. Licet enim ex persona sua, secundum primam obtinere non posset, ex persona tamen tertii, qui primum superat, illam habet. Sicut contingit in successione illius, qui ab intestato relictiis patre (in adoptiva familia constituto) matre atque fratre decessit, in qua successione pater ex se matrem excludit: sed quoniam talem patrem agnatus, materque vincit agnatum, mater patri non ex semetipsa, sed agnati persona, in successione hujusmodi antefertur.

CAP. VIII.

Revocatoria gratiarum includit receptos in Canonicos Præbendam distinctam expectantes: etiam si perciperent distributiones quotidianas, secus si Præbendam distinctam non expectant, sed augmentum portionis. Includit habentes jus ad vacaturam, si nondum est devenit ad collationem. h. d. secundum Domin.

Idem.

Quoniam ex constitutione nostra, per quam paulo post promotionem nostram ad summi Pontificatus apicem omnes collationes, provisiones, reservationes, & concessionis, super canonicatibus, dignitatibus, personatibus, præbendis, officiis, portionibus, præstimonii, Ecclesiis parochialibus, ruralibus, & aliis quibuscunque beneficiis Ecclesiasticis vacaturis, quocunque nomine conferentur, ac etiam super canonicatibus sub expectatione dignitatum, vel aliorum quorumcunque beneficiorum (in quibus jus non esset quæsitum in re, licet ad rem) a felicis

reco-

a al. prædictum. b similiter. c Mens, & tenor gratiæ est observandus, ad hoc de præb. cui de non supra eod. lib.

dationis Nicolao Papa IV. & Celest. V. prædecessoribus nostris factas, si concessas, auctoritate Apostolica in fratrum nostrorum præsentia omnino cassavimus, irritavimus, & vacuavimus, cassas, irritas & vacuas nuntiavimus, & nullius fore decrevimus firmitatis: multæ dubitationes insurgunt, ut unde præfata constitutionis revocatoria processit editio, interpretatio ejus quoque procedat: Præfenti declarandum duximus sanctione, quod in illis, (qui editionis tempore supradictæ ultra statutum numerum erant per eosdem prædecessores Canonici sub expectatione Præbendarum, vel etiam Portionum) eadem constitutio locum habet. Si autem hujusmodi recepti ultra numerum distributiones, & alia, ut Canonici de numero existentes, sic tempore dictæ revocationis habebant, quod per cessionem, vel decessum illorum, qui erant intra numerum, ex vigore prioris gratiæ nil amplius assequi expectabant, nisi distributionem, seu partium suarum augmentum (cum forsitan esset Ecclesia, in qua Canonico- rum, non autem portionum numerus, vel Præbendarum distinctio habebatur) quantoque inter pauciores cujusvis Ecclesiæ dividuntur proventus, tanto majores fieri possunt singulorum percipientium portiones: ad istos vel eos, qui per literas facultatis a distorum prædecessorum nostrorum in aliquarum Ecclesiarum Canonicos erant recepti (licet Præbendas, vel alia beneficia expectarent) constitutionem certum est non extendi præfata. In illis vero, qui ultra numerum auctoritate præfata in aliquarum Ecclesiarum Canonicos jam recepti, quantum ad Capitulum, & ad chorum, ac distributionum perceptionem quotidianarum plenitudinem juris Canonici tunc habebant, sed in eis dignitates, personatus, præbendas, portiones, vel alia beneficia, quæ dantur tantum existentibus de numero, expectabant: constitutionem præfata locum habere (ratione hujusmodi expectationis) dubium non existit. Sane in iis, qui super canonicatibus, præbendis, & dignitatibus parochialibus, vel aliis Ecclesiis, seu beneficiis quibuscunque a distis prædecessoribus nostris literas impetraverunt, etiam si per exekutores illorum factæ fuerint reservationes, decreti interpositiones, varique processus, & etiam si eadem beneficia tunc vacabant, & per impetrantes petium fuerat ab executoribus, quod eis illa conferret: non tamen ipsorum beneficiorum vacantium collationes tunc temporis erant factæ: locum habet constitutio supradicta, ut omnes hujusmodi gratiæ (quarum ratione tunc non erat ad collationem processum, & sic per consequens jus in re non fuerat ipsis impetrantibus acquisitum) intelligantur penitus revocata.

TITULUS VIII.
NE SEDE VACANTE ALIQUID
INNOVETUR.

CAP. UN.

Collatione communiter ad Episcopum, & Capitulum pertinentem, uno ipsorum effectio inhabili, alter confert. h. d. usque ad §. Cum vero, secundum Dominicum.

Bonifacius VIII. (an. 1298.)

Si b ad Episcopum, & Capitulum communiter pertinet c collatio Præbendarum, mortuo Episcopo, vel a beneficiorum collatione suspensio, poterit Capitulum vacantes conferre Præbendas: etiam si Episcopus interesse habeat in collatione hujusmodi, ut Prælati. Idem

a Vid. Panorm. & Felin. in c. constitutus. extr. de rescr. b Ad intellectum hujus cap. vid. Panorm. in c. ex parte. extr. de constit. c Illud dicitur communiter pertinere, quando æquale jus quilibet pars habet in actu.

poterit Episcopus, si Capitulum ab ipsa collatione suspensio contingat, vel singulariter omnes de Capitulo majoris excommunicationis vinculo innodari.

Collatione spectante ad Episcopum de consilio, vel assensu Capituli, illo existente inhabili (nisi sit in mora) non confert Capitulum. hoc dicit.

§. 1. Cum a vero ad solum Episcopum præbendarum spectat collatio, cum consilio sui Capituli vel assensu, defuncto Episcopo, vel suspensio (nisi Episcopus in petenda relaxatione suspensionis hujusmodi sit in mora) Capitulum se non potest intrmittere de eisdem.

Habens conferre cum consilio Episcopi, sine illo confert, morte, & remota absentia interveniente. h. d. Dominicus.

§. 2. Ubi vero de speciali alicujus Ecclesiæ consuetudine, vel statuto, beneficiorum collatio ad aliquem cum consilio Episcopi noscitur pertinere: sublato Episcopo de medio (cum consilium nequeat tunc peti ab eo) non erit propter hoc vacantis beneficii collatio differenda: nec etiam si egerit in remotis, ita quod non possit ipsius presentia in brevi haberi: quia in petendo, vel expectando ejus consilio, posset vacanti beneficio periculum imminere.

TITULUS IX.
DE REBUS ECCLESIE NON
ALIENANDIS.

CAP. I.

Perpetua alienatio facta de rebus Ecclesiæ vacantibus non præcedente tractatu, & sine justa causa non valet. Joan. Andr.

Innocentius IV. (an. 1252.)

Dudum: [& infra.] Dicitur vero Archidiaconus ex adverso respondit, illas decimas illi Ecclesiæ restitui non debere: proferens in medium ordinationem quandam Episcopi Dulmen. de consensu Capituli sui factam, inter alia continentem, quod idem Episcopus attendens proventus Archidiaconatus Dulmen. adeo fore tenues & exiles, quod non sufficiebant ad ejus onera b supportanda, præfatas decimas Archidiaconatui memorato concessit: [& infra.] Quia vero in concessione hujusmodi prædicta Ecclesia (cum vacaret) legitimo caruit defensore, qui sibi prius ab eodem Episcopo deberat deputari: quia etiam tractatus solennis, & diligens, qui in talibus concessionibus perpetuis, & alienationibus rerum Ecclesiasticarum exigitur, non fuit habitus in eadem: ordinationem, & concessionem ipsam (præsertim cum evidens necessitas quare fieri deberet, vel utilitas c non subsistet) de fratrum nostrorum consilio decernimus non valere, dictas decimas ipsi Ecclesiæ, tanquam pertinentes ad eam, sententialiter adjudicare curantes.

CAP. II.

Primo prohibet submissionem Ecclesiarum, suorum immobilium b onorum, vel jurium fieri Laicis absque consensu Capituli, & licentia Papæ. Secundo cassat contractus quocunque firmitate vallatos, contra hoc de cetero faciendos. Tertio puniunt Prælatos contrafacientes, & Clericos non contradicentes, & Laicos, qui ipsos Prælatos ad hoc compulerunt, vel compellent. Quarto præcipit Laicos per tales contractus, eo casu, quo valent, ultra debitum non usurpare, & pœnam apponit. h. d. Joan. Andr.

Gre-

a Ad hunc textum vide Felin. in cap. eam te. extr. de rescript. b Vid. cap. ad audientiam. de Eccles. edific. x. q. iij. unio alias regularis soli principi licet. ix. q. iij. nemo. ff. deovic. Lucius vid. Oldrad. in consil. 160. cum 2. seq. hoc eod. tit. c Vid. Hostien. in summ. hoc eod. tit. ubi assignat quinque causas alienationis rerum Ecclesiasticarum.

Gregorius X. in Concilio generali Lugdun.

Hoc consultiſſimo prohibemus edicto, univerſos, & ſingulos Prælatos Eccleſias ſibi commiſſas, bona immobilia, ſeu jura a ipſarum Laicis ſubmittere, ſubjicere, ſeu ſupponere abſque Capituli ſui conſenſu, & Apoſtolice ſedis licentia ſpeciali. Non concedendo bona ipſa, vel jura in emphyteuſim, ſeu alias alienando in forma; & caſibus a jure permiſſis: ſed conſtituendo, vel recognoſcendo, ſeu proſtitendo ab illis ea tanquam a ſuperioribus ſe tenere: ſeu ab ipſis eadem advocando, prout in quibuſdam partibus vulgariter dicitur, *avoher*, vel ipſos Patronos, vel advocatos Eccleſiarum, ſeu bonorum ipſarum perpetuo, aut ad tempus non modicum ſtatuendo. Contractus autem omnes etiam juramenti, poenæ, vel alterius cujuſlibet firmitatis adjectione vallatos (quos de talibus alienationibus ſine hujusmodi licentia, & conſenſu contigerit celebrari) & quicquid ex eis ſecutum fuerit, decernimus adeo viribus omnino carere, ut nec jus aliquod tribuant, nec præſcribendi etiam cauſam parent. Et nihilominus Prælatos, qui ſecus fecerint, ipſo facto ab officio, & adminiſtratione: Clericos etiam, qui ſcientes contra inhibitionem prædictam aliquid eſſe præſumptum id ſuperiori denunciare neglexerint, a perceptione beneficiorum, quæ in Eccleſia obtinent ſic gravata, triennio ſtatuimus eſſe ſuſpenſos. Laici vero, qui Prælatos, vel Capitula Eccleſiarum, ſeu alias perſonas Eccleſiaſticas ad ſubmiſſiones hujusmodi faciendas hætenus compulerunt, niſi poſt competentem monitionem [remiſſa ſubmiſſione, quam per vim, vel metum exegerant] Eccleſias, & bona Eccleſiaſtica eis ſubmiſſa taliter in ſua libertate dimittant: illi vero, qui de cætero Prælatos, vel perſonas eaſdem ad talia facienda compulerunt [cujuscuſque ſint conditionis, aut ſtatus] excommunicationis ſint ſententia innodati. Ex contractibus præterea ſuper præmiſſis (hujusmodi licentia, & conſenſu intervenientibus) hætenus initis, vel quos in futurum iniri contigerit, ſeu occasione illorum, Laici ultra id, quod ex natura contractuum ipſorum, vel adhibita in illis lege permiſſitur, aliquid non uſurpent. Qui vero ſecus egerint (niſi legitime moniti ab hujusmodi uſurpatione deſiſterint, reſtituendo etiam ea, quæ taliter uſurparunt) eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrant: & extunc ad ſupponendum terram ipſorum [ſi opus fuerit] Eccleſiaſtico interdicto libere procedatur.

TITULUS X.
DE RERUM PERMUTATIONE.
CAP. I.

Non obſtantibus expectationibus beneficiorum permutatio fieri poteſt. Joan. Andr.

Bonifacius VIII. Biteren. Episcop. (an. 1296.
Roma in Apuliam.)

Licet oin tua diœceſi aliqui auctoritate Apoſtolica beneficia proximo vacatura expectent: illos tamen, qui ſecundum formam juris ſua beneficia in eadem diœceſi ad tuam collationem ſpectantia permutare volentes, libere, ac ſine fraude in manibus tuis ipſa reſignant: nolimus occasione præmiſſa (æquitatem præferentes in hac parte rigori) circa faciendam permutationem beneficiorum hujusmodi [quæ alias minime reſignaffent] ullatenus impediri.

a Vid. Bart. l. 2. in 2. col. C. ubi in rem actio. per l. ff. aliena. ff. de uſucap. Font. b Dicitio, ea, deſt in antiquior. edic. c Vid. Clem. 2. tit. de rer. permut. & de materia Bellamerum tract. de permutacione beneficiorum, & Dec. conſil. 141. l. 1. incip. ad plura dubia. & conſil. 210. cap. incip. viſo puncto. lib. 2.

TITULUS XI.
DE TESTAMENTIS, ET ULTIMIS
VOLUNTATIBUS.
CAP. I.

In fideiſſimariis ſubſtitutionibus locum habet quartarum deductio: in directis non. Et ſubſtitutiones interpretari debemus directas, dummodo conveniant verbis, & perſonis inſtitutis. Joan. Andr.

Bonifacius VIII.

Si pater a filium, & filiam habens impuberes, & uxorem, filiam in re certa, filium vero in cæteris bonis ſuis univerſalem hæredem inſtituit, & uxori aliqua in ſuo teſtamento legavit, adjiciens, ut ſi decederet filia ſine liberis, eidem filio, & ſi ipſe abſque liberis obiret, filius præfata filie moreretur, Chriſti pauperes inſtituendo hæredes, ſi utrumque ſine liberis mori contingeret filiorum. Teſtatore mortuo, ac deinde filio ſubſequenter, & filia [ſuperſtite matre] deſunctis ante tempora pubertatis, abſque deductione Trebellianicæ, ſive partis jure naturæ debitæ faciendæ, ipſis pauperibus bona omnia deſeruntur. Præmiſſæ namque ſubſtitutiones factæ de filio ad filiam, & e contra, & de illis ad pauperes, directæ debent intelligi pupillares. Cum in ſubſtitutionibus ſemper ſit interpretatio faciendæ (dummodo, ſicut in caſu propoſito, earum verbis, & perſonis conveniat inſtitutis) ut ſubſtitutio directæ intelligatur potius, quam obliqua: quanquam directæ interdum ad fideiſſimam ex cauſa trahatur. Licet autem filius teſtamento ſuo matrem portione jure naturæ debita privare non poſſit, pater tamen in teſtamento, quod filio impuberi facit, poteſt: nam teſtamentum hujusmodi pupillare paternum, vel paterni pars potius eſt cenſendum.

CAP. II.

Superior habet conſentire Religioſis deputatis executoribus, h. d. ſecundum Zen.

Idem.

Religioſus executor ab aliquo in ſua voluntate ultima deputatus non poteſt (cum velle, vel nolle non habeat) hujusmodi officium ſuſcipere, vel exequi: niſi a ſuperiore ſuo petita ſuper hoc licentia, & obtenta.

Pluribus executoribus datis, uno mortuo, vel in remotis exiſtente, vel exequi nolente, unus officium executionis exercere, ne impediatur teſtatoris voluntas: niſi aliud per teſtatoris diſpoſuerit. h. d. ſecundum Zen.

§. 1. Sane pluribus a teſtatore ſimpliciter executoribus deputatis uno eorum mortuo, vel in remotis agente, aut id exequi forte nolente: ne voluntatem teſtatoris impediatur, vel nimium differri contingat: poterit alius (niſi teſtator aliud expreſſerit) officium executionis injunctæ libere adimplere.

TITULUS XII.
DE SEPULTURIS.
CAP. I.

Hic prohibetur pactum de ſepultura eligenda. Non obſtante pacto de ſepultura eligenda, vel electa non mutanda, ſepeliendus eſt quis, ubi alias erat de jure ſepeliendus, & alias ſepultus cum omnibus ſepultura obvenientibus reſtituendus eſt, alias poena incurritur hic contenta. h. d. ſecundum Zen.

Bonifacius VIII. (an. 1298.)

Animarum periculis, & ſcandalis, quæ frequenter ex his proveniunt, obviare volentes, univerſis Religioſis, & ſecularibus Clericis cujuſcu-

De materia hujus cap. præter doctores hic vide Interpretes in cap. Rainutius. ext. de teſt. & in l. precibus. c. de impub. & aliis ſubſt. & alibi.

juscunſque ſtatus, vel conditionis exiſtant, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub interminatione maledictionis æternæ, diſtriſtiſſime prohibemus, ne aliquos ad vovendum, jurandum, vel fide interpoſita, ſeu alias promittendum inducant, ut apud earum Eccleſias ſepulturam eligant, vel jam electam ulterius non immutent. Nos enim (ſi ſecus actum fuerit) electionem talem decernimus nullius penitus exiſtere firmitatis. Statuentes, ut hi, qui ſic elegerint, nec apud ſic electas Eccleſias ullatenus ſepeliri, nec alibi, (ne contra votum, juramentum aut promiſſum hujusmodi a ſe factum materiam habeant veniendi) poſſint eligere ſepulturam: ſed contradictione quacunque ceſſante, ſepeliantur omnino apud illas Eccleſias, apud quas ſepeliendi de jure fuiſſent, ſi alias ſepultura non electa forſitan deceſſiſſent. Si vero iidem Religioſi, vel Clerici prædictos in ſuis Eccleſiis, vel cœmeteriis præſumpſerint ſepelire, ad reſtutionem tam ſepulorum corporum (ſi petantur) quam etiam omnium, quæ occasione ſepulturæ illorum pervenerint quomodolibet ad eodem, intra decendum integraliter faciendam ipſos obligatos eſſe cenſemus. Quam niſi fecerint, Eccleſiæ ipſæ, apud quas ſepulti fuerint, necnon & cœmeteria earundem extunc eo ipſo ſint, & tandiu manent Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, donec ab eis facta fuerit reſtitutio plenaria omnium prædictorum.

CAP. II.

Eccleſiæ dimiſſa non debetur canonica portio, ſed parochiali: & pluribus, ſi ſunt plures.

Idem.

Cum b quis, cujus majores ſunt ſoliti ab antiquo in aliqua Eccleſia ſepeliri, ea dimiſſa eligit alibi ſepulturam, canonica portio dimiſſæ non debetur Eccleſiæ, ſed illi duntaxat, in qua ille officia conſuevit audire divina, & Eccleſiaſtica recipere ſacramenta. Cum ab eo, qui duo habet domicilia, ſe collocans æqualiter in utroque, in loco tertio eligit ſepulturam, domiciliorum Eccleſiæ habebunt inter ſe dividere canonicam portionem.

In loco etiam minus religioſo poteſt nova eligi ſepultura. h. d. ſecundum Zen.

§. 1. Si quis antiqua dimiſſa novam etiam in loco minus religioſo elegerit ſepulturam, electionem hujusmodi (licet jura ſuper hoc videantur eſſe diverſa) nequaquam volumus impugnari.

CAP. III.

Translatio perſonæ ad certum locum facta ad tempus, Eccleſiæ jus ſepulturæ non auferit. h. d. ſecundum Zen.

Idem.

Iſd, qui habens domicilium in civitate vel caſtro, quandoque ad villam ruralem ſe tranſfert recreationis cauſa, vel ut ruralia exercent in eadem, ſi non electa ſepulturæ decedat ibidem, non in Eccleſia dictæ villæ, ſed in ſua parochiali, vel in ea potius, in qua Majorum ipſius ab antiquo ſepultura extitit, ſepeliri debet: dummodo abſque periculo ad ipſam valeat deportari.

Mulier mortua, quæ pluribus nupſit, cum viro ultimo ſepelitur. hoc dicit.

§. 1. Mulier autem, quæ plures viros habuit ſucceſſive, ſi ſepulturam non eligat, eſt cum viro ultimo, cujus domicilium retinet, & honorem e, tumulanda.

a Vid. cap. 2. de maj. & obed. 8. q. 4. ſciendum. & Bal. in l. 1. C. de ſacroſanct. Eccleſ. b Vid. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de reform. cap. 13. & Card. in conſil. 00. incip. Episc. Felvren. c Vid. Bart. in l. h. c. artic. ff. de her. inſt. Angel. de ag. ſucceſſ. §. proxim. Font. d Vid. Conradum Brunum lib. 4. de cœremon. c. 4. circa finem. e Vid. Abbatem in cap. ſuper eo. ext. de reſtib.

CAP. IV.

Ex conſuetudine poteſt pater impuberi eligere ſepulturam, pubes autem eligit per ſeipſum. & hoc dicit ſecundum Zen. quoad titulum, ſed non quoad textum: unde poſſet addi: Et pro anima non legat ſine aſſenſu patris bona non caſtrenſia. Domin.

Idem in eodem. a

Licet b pater minores filios, qui nequeunt, antequam ad annos pubertatis perveniant, eligere ſepulturam, poſſit (ſi conſuetudo terræ id habeat) quo voluerit, ſepelire: hoc tamen poteſt, ubi conſuetudo hujusmodi non habetur, ſed ſunt cum ſuis majoribus, vel in parochiali Eccleſia tumulandi. Quamvis autem filius familias abſque patris aſſenſu ſibi poſſit libere eligere ſepulturam, pro anima tamen ſua c præter ipſius aſſenſum (niſi peculium caſtrenſe, aut quaſi caſtrenſe habeat) aliquid judicare non poteſt.

CAP. V.

Religioſi, niſi multum remoti a monaſterio, nequeunt alibi eligere ſepulturam. h. d. ſecundum intellectum Zen.

Idem in eodem.

Religioſi, niſi a propriis monaſteriis adeo forſitan ſint remoti, quod ad ea, cum moriuntur, commode portari non poſſint, nequeunt [cum velle, vel nolle non habeant] ſibi eligere ſepulturam: ſed ſunt apud ſua monaſteria tumulandi.

TITULUS XIII.
DE DECIMIS, PRIMITIIS,
ET OBLATIONIBUS.
CAP. I.

Populus, ut Eccleſiis jura debita perſolvat, eſt in prædicationibus, & aliis exhortandus. h. d. ſecundum Zen.

Gregorius IX. Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus. [an. 1236. Romæ.]

Diſcretionarij veſtræ mandamus, diſtriſtiſſime inhibentes, ne talia, quæ audientes a decimarum, ſeu aliarum rerum Eccleſiis debitam ſolutione retrahant, vel alias animas corrumpant audientium, in ſermonibus veſtris, vel alibi proponere de cætero præſumatis. Imo verbo, & opere informetis eodem, ut ad ſolutionem prædictorum promptæ voluntatis animo ſint intenti.

CAP. II.

Privilegium decimas novalium concedens non includit decimas novalium per alios poſſeſſas tempore imperationis: & loca tantum includit, ubi percipiabantur antiquæ, & ad portionem antiquam. h. d. uſque ad §. Statuimus, ſecundum Domin.

Alexander IV. (an. 1258. Romæ.)

Statuto perpetuo declaramus, quod indultum illud Apoſtolicum [quod plerique conceditur] ut novalium decimas pro ea portione percipere valeant, qua veteres eos contingunt, ad illas novalium decimas [quas tempore illo, quo impetratum, vel obtentum extitit hoc indultum, alii poſſidebant, cum de hoc in ipſo nulla mentio fiat] nullatenus ſe extendit: nec ad alias etiam, niſi in his tantum locis, ubi veteres tunc (quando dictum indultum impetratum fuit) ipſi impetratores habebant, & pro ea ſolummodo portione, qua ipſi tempore impetrationis hujusmodi percipiabant antiquas.

Privilegium decimarum novalium limitatum ad menſuram antiquarum, non poteſt ultra dimidiam includere: falſi in Giſſerſienſibus, & Cartuſienſibus. h. d.

§. 1. Sta-

a Hæc duo verba, in eodem, deſunt in antiq. codicib. b Vid. Antonium de Butrio in cap. de uxore extr. de ſepulturis. c Vid. Bart. in l. qui in poteſtate. ff. de teſtam. Font. d Vid. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de reform. c. 12. & B. Thom. 2. 2. q. 87. art. 1. e Vid. l. impuberi. ff. de admin. tut.

§. 1. Statuimus præterea, quod idem indultum obtentum ab iis, qui tempore impetrationis totaliter veteres percipiebant decimas, ut ultra medietatem decimarum novallium nullatenus extendatur: quia non est verisimile, si tunc de plena & integra perceptione veterum fuisset expressum, quod Apostolica sedes pariter, & similiter novallium decimas, in tam grave parochialium Ecclesiarum dispendium indulgisset, quodque ratione talis indulti siue impetrati jam, siue impetrandi deinceps, non possit in novallibus (quæ amodo fiunt) vendicari & acquiri, vel percipi, plus quam medietas decimarum ipsorum novallium: etiam si amplius in veteribus habebatur, cum non sit dicendum asperum, sed pium potius & benignum, si super decimis futurorum novallium contra parochialium Ecclesiarum gravamen (quod ex distinctione a indulti huiusmodi possit accidere) taliter obviatur. Religiosos tamen Cisterciens. & Carthusiens. ordinum statuto, & declaratione huiusmodi (quantum ad hos duos articulos, videlicet de medietate decimarum novallium) comprehendere nolumus, vel constringi.

Privilegiati super decimis recipiendis, Ecclesiis parochialibus gratis assignare debent portionem pro debitis oneribus supportandis. h. d. Dominicus.

§. 2. Ubi autem per huiusmodi concessionem decimarum parochiales Ecclesie adeo gravari contingit, quod earum Rectores de ipsarum redditibus congrue sustentari, & commode jura Episcopalia exhibere non possunt: provideatur per locorum ordinarios, & ordinetur taliter, quod eisdem Rectoribus tantum de illarum relinquatur proventibus, quod exinde competentem sustentationem habere possint, & Episcopalia jura solvere valeant, aliaque onera debita supportare.

Decima per Laicos ante Lateranense Concilium in feudum recepta a Religiosis, per eos recognita in feudum, non possunt ipsi Religiosis concedi, sine diocesanorum consensu. hoc dicit Dominicus.

§. 3. Sane quavis forte a Religiosis exemptis, & aliis fiant infeudationes de decimis detentis a Laicis, & iidem Laici, quod illas ab ipsis Religiosis in feudum teneant, recognoscant: non tamen licet Religiosis eisdem post talem infeudationem, vel recognitionem sic de facto præsumptam, huiusmodi decimas de manibus Laicorum ipsorum acquirere, vel recipere absque diocesanorum Episcoporum assensu. Illas autem decimas intelligimus posse taliter a Religiosis de manibus Laicorum recipi, vel acquiri, quæ ante Lateran. c. Concilium ipsis Laicis in feudum perpetuo fuere concessæ.

Diocessani compellunt Religiosos exemptos solvere decimas parochialibus Ecclesiis, si non agatur de rebus exemptis. h. d. Dominicus.

§. 4. Diocessani vero parochialium Ecclesiarum, ad requisitionem Rectorum earundem, de ipsis Religiosis super decimis, quas habent, vel eos habere continget, quæ quidem alias ad ipsas spectaverunt Ecclesias (nisi de rebus exemptis agatur) exhibeant justitiæ complementum.

Religiosi etiam exempti de possessionibus acquisitis, & acquirendis Ecclesiis parochialibus solvere debent decimas, si privilegiati non sunt. h. d. Dominicus.

§. 5. Cæterum iidem Religiosi, tam exempti, quam non exempti de terris & possessionibus acquisitis hærenus, & amodo acquirendis, decimas integre solvant illis Ecclesiis, quibus eadem possessiones, & terræ prius fuerant decimales, nisi super hoc speciali jure, vel privilegio sint muniti.

a al. Distinctione. b Ad hoc vide l. in condemnatione. l. inter eos. ff. de regul. jur. For. c Hoc est Concilium Lateran. sub Alex. III. cap. 9.

Ex donatione Laicorum habentes decimas antiquas, novales supervenientes in eodem loco non percipiunt. h. d. Dom.

§. 6. Nec pro eo, quod forte in aliquibus parochiis omnes majores decimas, seu partem illarum acquirunt de manibus Laicorum, possunt pro eadem, vel simili portione (si de novo postmodum fiant novalia) in eisdem petere, vel percipere novallium decimas eorundem: nisi alia rationabilis, per quam hoc facere valeant, causa subfuit.

TITULUS XIV. DE REGULARIBUS, & ET TRANSEUNTIBUS AD RELIGIONEM.

CAP. I.

Si minor XIV. annis ingreditur religionem, in XV. anno liber exit: nisi in ipso XV. anno professionem fecerit, vel habitum professorum receperit, vel expresse ratam habuerit professionem prius a se factam. Si autem per totum XV. annum portaverit habitum, ubi non est distinctus, intelligitur professus: nisi tanta sit indistinctio, quod viventes cum eis simili habitu induantur. Si major XIV. annis ingreditur, si portat habitum per annum, quantumcumque sit indistinctus, intelligitur professus. Joan. Andr.

Innocentius IV. (an. 1252.)

Is b, qui monasterium ante XIV. annum, ut Monachus efficiatur, ingreditur, nisi eo completo professionem faciat in sequenti, vel habitum religionis suscipiat, qui dari profitentibus consuevit, seu professionem a se prius factam ratam expresse habeat, libere potest intra e sequentem annum ad seculum remeare. Quod si per totum sequentem annum in monasterio manserit, ubi Professorum, & Novitiorum sunt habitus indistincti, professionem per hoc fecisse, vel si quam prius fecerat, ratam habuisse videtur: nisi tanta indistinctio ibi habitus habeatur, quod & Professus, & Novitii, ac etiam alii communem vitam cum eis ducentes, simili penitus habitu induantur. Qui vero post quartum decimum annum habitum religionis assumpserit, si per annum illum gestaverit, extunc religionem assumptam præsumitur veraciter esse professus, ubi professus a Novitiis dissimilitudine habitus minime distinguuntur, etiam si alii degentes cum eis similibus vestibus contantur: quoniam cum jam hic ad discretionis annos pervenerit, quid agat agnoscit: & ideo susceptum discretionis tempore ordinem (postquam hunc anni probaverit spatium) intelligitur firmiter approbasse. Secus autem in illo, qui ante discretionis annos habitum induit regularem: cum eorum, quæ tunc agit, plenum non habeat intellectum.

Hic declarat, qui sunt habitus distincti. h. d.

§. 1. Distinctos a quoque seu dissimiles intelligimus esse habitus, siue Novitiis, siue Professis dissimiles vestes dentur: siue benedicantur, cum profitentibus conceduntur: siue etiam aliquid aliud fiat, per quod Novitiorum a professorum habitu discernatur.

CAP. II.

Prædicatores, & Minores intra annum probationis quæquam ad sui ordinis professionem recipere non possunt: quod si fecerint, receptus alligatus non est eorum ordinis, & ipsi a receptione professionis aliorum sunt suspensi, & puniendi poena, quæ pro gravioribus culpis eis consuevit infligi. Joan. Andr.

Alexan.

a De materia huius tituli vide quæ novissime sancivit Conc. Trident. sess. 25. tit. de Regul. & Monialibus. b Vid. Concil. Tridentin. sess. 25. tit. de Regul. & Monialibus. cap. 15. ubi de tempore professionis aliud quam hic statuitur. c In antiq. iudicio. constanter legitur ita, infra ipsum sequentem annum, &c. d De materia huius §. vide Clem. eos qui. tit. de regul. & ibi late Zabarellam, Imolam, & alios.

Alexander IV. Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus.

(an. 1260.)

Non solum a: [& inf.] Licet zelum animarum habentes eas lucrari Domino sollicitè cupiatis, quia tamen decet, & expedit, ut conscientia puritati non desit iudicium rationis, ne unde spiritualis profectus quæritur, salutis dispendium subsequatur: vobis de fratrum nostrorum consilio in virtute obedientia, & sub poena excommunicationis auctoritate præsentium districtius inhibemus, ne ante annum probationis elapsam [qui est maxime in subsidium fragilitatis humanæ regulariter institutus] quæquam ad professionem vestri ordinis, seu renunciationem in seculo faciendam recipere, nec institutum intra huiusmodi annum aliquatenus impedire, quominus intra ipsum ad aliam religionem quam maluerit, transeat: vel (nisi major tamen quatuordecim annis existens, professus sit tacite, vel expresse, aut evidenter constet illum vitam voluisse mutare: quod tamen non præsumitur, nisi clara probatione, vel competentibus iudiciis ostendatur) omnino ad seculum redeat, sic ut de sua voluntate processerit, præsumatis. Quod si forte contra hanc nostram prohibitionem quæquam recipere præsumpseritis, decernimus eum (qui taliter receptus fuerit) nullatenus vestro esse ordini alligatum, vosque a receptione quorumlibet ad professionem ejusdem ordinis fore ipso facto suspensos, & insuper poenæ subjiendos, quæ fratribus ipsius ordinis pro culpis infligi gravioribus consuevit.

CAP. III.

Decretalis: Non solum, extenditur ad omnes Medicantes: in aliis vero professio expressa religioni, cui sit: tacita autem generaliter obligat intra annum. h. d. secundum Zen.

Bonifacius VIII. (an. 1298.)

Constitutionem b Innocentianam, quæ prohibet Conventuum professionem recipi ante annum probationis elapsam, piæ memoriæ Alexander Papa IV. prædecessor noster ad fratrum Prædicatorum, & Minorum ordines duntaxat declaravit extendi: unde nos pari similitudine rationis induci declarationem eandem ad aliorum mendicantium ordines prorogamus. In aliis autem religionibus professio expresse, vel tacite fieri potest licite intra annum. Sed expresse emissæ [etiam seculari habitu non mutato] illi religioni c præcisè obligat, quam profitemus est professus. Tacite vero facta intra probationis annum per suspensionem habitus (qui profitentibus tantum datur) non illi specialiter, cujus habitus est susceptus, sed generaliter religioni alicui recipientem obligat, si ætatis aptæ sit, si sciens, & voluntarius, ac triduo perseveret.

CAP. IV.

Beneficium ingredientis religionem intra annum probationis (exceptis casibus hic expressis) non est alteri conferendum: interim tamen debet per alium beneficium deserviri, assignata eidem substituto congrua portione, unde vivere possit. h. d. Joan. de Fan.

Idem Parisiensis Capitulo.

Beneficium d illius, qui religionem ingreditur, non est intra probationis annum alicui conferendum: nisi ad id ipse accedat assensus e, aut constet, quod vitam voluerit absolute mutare, vel professionem expressam fecerit, seu scienter habitum receperit professorum. Sed interim eidem beneficio per alium deserviri debet, assignata sibi congrua de ipsius proventibus portione.

a Vid. omnino, quod sancivit novissime Concil. Trident. circa professionem emittendam. sess. 25. tit. de Regul. & Monialibus. c. 15. b Hic quoque tenendum, quod sancivit Concil. Trident. sess. 25. tit. de Regul. & Monialibus, cap. 15. c Vid. l. precibus. Cod. de impub. & aliis substitit. d Vid. Concil. Trident. sess. 23. de reform. cap. 1. e al. consensibus.

Tom. II.

CAP. V.

Secundum votum solenne religionis derogat priori simplici. h. d. Joan. de Fan.

Idem.

Qui a post votum a se de certa religione intranda emissum, religionem aliam etiam laxiore ingreditur, & proficitur in ipsa: potest (voto non obitante priori, cui tanquam simplici per secundum solenne noscitur derogatum) manere licite in eadem. Pro voto tamen non completo erit eidem poenitentia imponenda.

CAP. VI.

Vacante monasterio conventus novum recipit Monachum, si communiter ad Abbatem, & eos spectat: si ad Abbatem solum, secus. h. d. Dominicus.

Idem.

Si ad solum Abbatem pertineat creatio Monachorum, eo defuncto nequibit novus Monachus a conventu creari: alias poterit, si eorum creatio spectat infirmi ad utrumque.

TITULUS XV. DE VOTO, ET VOTI REDEMPTIONE.

CAP. UN.

Votum solennizatum per suspensionem sacri ordinis, vel per professionem factam alicui de religionibus per sedem Apostolicam approbatis, dirimit matrimonium post contractum: alias solum impedit, & non dirimit. h. d. secundum Zen.

Bonifacius VIII. Bitur. Episcopo. (an. 1298. Romæ.)

Quod b votum debeat dici solenne, ac ad dirimendum matrimonium efficac, nos consilere voluisti. Nos igitur attendentes, quod voti solennitas ex sola constitutione Ecclesiæ est inventa: matrimonii vero vinculum ab ipso Ecclesiæ capite rerum omnium conditore, ipsum in paradiso, & in statu innocentia instituit, unionem, & indissolubilitatem accepit: Præsentis declarandum duximus oraculo sanctionis, illud solum votum debere dici solenne, quantum ad post contractum matrimonium dirimendum quod solennizatum fuerit per suspensionem sacri ordinis: aut per professionem expressam, vel tacitam factam alicui de religionibus per sedem Apostolicam approbatis. Reliqua vero vota, etiam quandoque matrimonium impediunt contrahendum, & quanto manifestius sunt emissæ, tanto propter plurimum scandalum, & exemplum durior poenitentia transgressoribus debeatur: non tamen rescindere possunt matrimonia post contracta.

TITULUS XVI. DE STATU REGULARIUM.

CAP. UN.

Moniales raris, vel expresse professæ clausuras monasterii exire non possunt, nec alii ad illas intrare, nisi causa legitima, & superioris licentia interveniat. h. d.

Bonifacius VIII. (an. 1298.)

Periculoso, & detestabili quarundam Monialium statui (quæ honestatis laxatis habentis, & monachali modestia sexusque verecundia impudenter abjectis, extra sua monasteria, nonnunquam

K K K

per

a Vid. B. Thom. 2. 2. q. 88. art. 3. & q. 189. art. 4. & 8. b Vid. B. Thom. & ibidem Cajetanum 2. 2. q. 88. art. 7. c Innuit, quod Moniales corrumpuntur: & an talibus ac iis, qui publice volunt, sit dandum corpus Christi gl. 1. de filia. 27. q. 1. vid. Doct. in l. si quis non dicat rapere. C. de Episc. & Cler. For.